358160 - İman'ın; Dil İle İkrar, Kalp İle Tasdik Ve Organlarla Eylem Olduğuna Dair Deliller

Soru

Bizler ehli sünnet ve el Cemaat olarak *İman'ın; dil ile ikrar*, *kalp ile tasdik* ve organlarla *eylem* olduğunu söyleriz. Bu tanıma dair Kur'an ve Sünnet'ten deliller nelerdir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

İman; söz, itikad ve *amel*dir.

Ehli sünnet; İmanın söz ve amel olduğunu veya dil dile söz, kalp ile iman ve rükünleri yerine getirmek olduğu hususunda icma etmiştir.

Şafii Rahimehullah şöyle dedi: Sahabe, tabiin ve onlara tabi olanlardan öğrendiğimiz kadarıyla şöyle derlerdi:
İman; söz, amel ve niyettir. Bu üçünden biri, diğerleri olmadan geçerli olmaz. (Usul İtikad Ehl el Sünne, el kai 5/956. No: 593, Mecmu el Fetava İbn Teymiye 7/209)

Buhari Rahimehullah şöyle dedi:

Binden fazla alimden yazdım. Ancak ben sadece iman söz ve ameldir diyen kişilerden yazdım. İman, sözdür diyenlerden yazmadım. (Usul İtikad Ehl el Sünne, el kai 5/959. No: 1597)

İmanın söz ve amel olduğuna dair deliller:

İmanın söz ve amelden meydana geldiği hususunda icma'nın Kitap ve Sünnet'te dayandığı deliller çoktur.

Bilinmesi gerekir ki iman detaylı bir şekilde dört temelden oluşur:

1-Dil ile söylem.

Dilin itaatinin tümü imandandır. Ancak İslam sözcüğüyle konuşmak imanın rüknüdür: “Lailahe illallah Muhammedun Rasulullah” Bu tevhid kelimesi telaffuz edilmezse birinci temel yerine getirilmemiş olur.

Dil ile söylemin imandan olduğuna dair delillerden bazıları:

Yüce Allah şöyle dedi: “Deyin ki: Biz Allah’a, bize indirilene (Kur’an’a); İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve Yakuboğullarına indirilene, Mûsâ ve İsa’ya verilen (Tevrat ve İncil) ile bütün diğer peygamberlere Rab’lerinden verilene iman ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz ve biz ona teslim olmuş kimseleriz.” (Bakara 1136

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi:

“İnsanlarla “Lâ ilâhe illallah” deyinceye kadar savaşmakla emrolundum, onu söylediklerinde benden canlarını ve mallarını korumuş olurlar. Diğer işleyecekleri günahlardan dolayı hesapları Allah’a kalmıştır.” (Ebu Hureyre rivayeti, Buhari 2946, Muslim 21)

Başka bir hadiste; Ebu Hureyre r.d’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "İman yetmiş küsur bölümdür; bunların en üst bölümü 'Allah'tan başka ilâh yoktur' sözünü söylemek, en alt bölümü ise 'İnsanlara sıkıntı veren bir nesneyi yoldan çekmek/kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir parçasıdır." (Buhari 9, Muslim 35)

2-*Kalb ile tasdik. Kalbin tasdiğinin imandan olduğuna deliller şöyledir:*

-“Onlar, öyle kimselerdir ki, (Allah) kalplerine imanı yazmıştır” (Mucadele 22)

-“İman edenler ancak, Allah’a ve Peygamberine inananlar, sonra şüpheye düşmeyenler, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir.” (Hucurat 15)

- Ömer b. Hattab hadisinde Cebrail İmanı sorduğunda Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle cevap verir: Allah'a, Meleklerine, Kitaplarına, Peygamberlerine, Ahiret gününe, Kaderin hayrı ve şerri Allah'tan olduğuna iman etmendir. (Buhari 50, Muslim 8)

- Şefaat hadisinde şöyle geçer: ...Ben de: Rabbim! Ümmetimi (dilerim) ümmetimi, diyeceğim. Bana: Git, kalbinde iman adına hardal tanesi ağırlığından daha az, daha az, daha az olan kimseleri cehennem ateşinden çıkart buyurulacak, ben de gidip bunu yapacağım.(Buhar 7510, Muslim 193)

3-Kalbin ameli/eylemi: İhlas, teslimiyet, korku, umut ve sevgi ile olur.

Bu eylemlerin imana dahil olduğuna dair deliller şöyledir:

"Mü'minler ancak o kimselerdir ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. O'nun âyetleri, kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rablerine tevekkül ederler. Onlar namazı dosdoğru kılan, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayan kimselerdir. İşte onlar gerçekten mü'minlerdir. Onlara, Rableri katında yüksek mertebeler, bağışlanma ve cömertçe verilmiş rızık vardır. (Enfal 2-4)

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu: "İman yetmiş küsur bölümdür; bunların en üst bölümü 'Allah'tan başka ilâh yoktur' sözünü söylemek, en alt bölümü ise 'İnsanlara sıkıntı veren bir nesneyi yoldan çekmek/kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir parçasıdır." (Buhari 9, Muslim 35)

Hayâ/utanma kalbin bir eylemidir.

Enes r.a' dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu: "Üç özellik vardır ki bunlar kimde bulunursa o, imanın tadını bulur:

Allah'ı ve Resulünü onların dışındaki her şeyden daha çok sevmesi,

Bir kimseyi ancak Allah için sevmesi,

Allah kendisini küfür bataklığından kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi, ateşe atılmak gibi çirkin ve tehlikeli görmesi" (Buhari 16, Muslim 43)

Bilindiği üzere sevgi ve nefret kalbin eylemlerindendir. Bu hadis; bu amelleri imandan saymıştır, hatta imanın tadına varılacak hususlardan görmüştür.

4-Uzuvların eylemi: Taharet, Namaz, Oruç, Hac, Cihad vb. ibadetler.

Uzuvların amellerinin imandan olduğuna dair deliller şöyledir:

-“Hâlbuki onlara, ancak dini Allah’a has kılarak, hakka yönelen kimseler olarak O’na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru dindir.” (Beyyine 5)

- “İman edenler ancak, Allah’a ve Peygamberine inanan, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir.” (Hucurat 5) Cihad uzuvların amelidir.

- “Mü’minler ancak o kimselerdir ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. O’nun âyetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rablerine tevekkül ederler, Onlar namazı dosdoğru kılan, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayan kimselerdir. İşte onlar gerçekten mü’minlerdir. Onlara, Rableri katında yüksek mertebeler, bağışlanma ve cömertçe verilmiş rızık vardır.” (Enfal 2-4)

Namaz ve zekât vermek uzuvların ameli olup burada imandan sayılmıştır.

- “Allah, imanınızı boşa çıkaracak değildir.” “İmanınızı” yani namazlarınızı zayi etmeyecektir. (Bakara 143)

İmam Buhari bu ayeti, “Namaz İmandandır” başlığı altında zikretmiştir.

- (İbn Abbas) dedi ki: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem onlara bir ve tek olarak Allah'a iman etmeyi emretti ve: ''Allah'a iman, ne demektir biliyor musunuz?" buyurdu.

Onlar: Allah ve Resulü en iyi bilir, dediler. O: ''Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığına ve şüphesiz Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahadet etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, ramazan orucunu tutmak ve ganimetlerden beşte birini eksiksiz vermek." (Buhari 7556, Muslim 17)

Bu konuda deliller çok olup icma meşhurdur.

En iyisini Allah bilir.